

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Hlušíkem, Ph.D. ve věci

žalobce: **Y. A.**
státní příslušnost Marocké království

zastoupeného advokátem Mgr. Faridem Alizeyem
sídlem Stodolní 834/7, 702 00 Ostrava – Moravská Ostrava

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 9. 2021, č. j. OAM-420/ZA-ZA11-LE24-2021, ve věci **mezinárodní ochrany**,

takto:

I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 9. 2021 č.j. OAM-420/ZA-ZA11-LE24-2021 **se zrušuje** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.

II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 16 456 Kč, k rukám Mgr. Farida Alizeye, advokáta se sídlem Stodolní 834/7, 702 00 Ostrava, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Žalobce se podanou žalobou ze dne 27. 10. 2021 domáhal přezkoumání shora uvedeného rozhodnutí žalovaného, kterým bylo zastaveno řízení o udělení mezinárodní ochrany na podkladě žádosti žalobce ve smyslu § 25 písm. i) ve spojení s § 10a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“).
2. Žalobce se domnívá, že byl v předcházejícím řízení jako jeho účastník zkrácen na svých právech. Uvedl, že si je zcela vědom, že jde v jeho případě o opakovanou žádost, nicméně je přesvědčen, že správní orgán v daném případě nepostupoval v souladu s § 11a zákona o azylu a nerespektoval základní zásady správního řízení; namítl, že nebyl poučen o průběhu řízení o opakované žádosti. Zároveň žalovaný nezjistil dostatečně skutkový stav.
3. Podle žalobce se žalovaný nedostatečně vypořádal se strachem žalobce z návratu do země původu. Žalobce si je zcela vědom, že uvedené zapříčinil on sám tím, že nesdělil veškeré relevantní skutečnosti v první žádosti o mezinárodní ochranu. Bylo to zapříčiněno mnoha faktory, jako je neznalost zákona a stres; ne vždy je žadatel o mezinárodní ochranu schopen poskytnout veškeré informace a důkazy, které jsou v řízení zásadní. Žalovaný se nepokusil zasadit žalobcova tvrzení do aktuálního kontextu země. Podle žalobce nebylo postaveno na jisto, zda se situace v zemi původu změnila či nikoli, aby mohla být vyloučena hrozba pronásledování.
4. Žalovaný navrhl žalobu zamítnout a uvedl, že popírá oprávněnost žalobních námitek. Odkázal na obsah spisového materiálu a dále uvedl, že žalobce v nové žádosti sice jinými slovy a barvitěji uvedl v zásadě totožné motivy svého odchodu z vlasti a neochoty se do Maroka vrátit. Je pouze zaviněním žalobce, že dílčí nová tvrzení uvedená žalobcem nebyla předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně ukončeném řízení.

Zjištění z obsahu správních spisů

5. Ze správních spisů soud zjistil, že žalobce dne 16. 11. 2020 požádal o udělení mezinárodní ochrany; jako důvod uvedl, že je Berber a Berberé jsou diskriminováni, nemůžou mezi sebou mluvit v berberštině. Musel podplatit důstojníka v armádě, aby v ní mohl sloužit. Když odcházel z Maroka, tvrdil, že jede jen jako turista do Turecka; když se nevrátil, začala se policie o něj zajímat u sestry a rodičů. Uvedl, že má strach, že kdyby se vrátil, zavřeli by jej na dlouhou dobu. Rozhodnutím žalovaného ze dne 16. 2. 2021 byla žádost žalobce zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 2 zákona o azylu. Dne 21. 6. 2021 podal žalobce opětovně žádost o mezinárodní ochranu; v rámci poskytnutí údajů ke své žádosti uvedl, že důvod žádosti je stejný jako v předchozím řízení, je Berber a ti trpí na předsudky v Maroku. V pohovoru ke své žádosti uvedl, že jej několikrát policie bila, protože je Berber, bylo to v roce 2017 nebo 2018. Píše se, že Maroko respektuje práva a jazyk berberů, ale není to pravda. Žalobce se účastnil několika protestů za osvobození berberských vězňů.
6. Ve správním spise jsou založeny informace o zemi původu, konkrétně se jedná o Informaci OAMP: Hodnocení Maroka jako bezpečné země původu ze dne 11. 8. 2020 a Informace MZV ČR ze dne 22. 2. 2021 o situaci neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do vlasti.
7. Dne 16. 7. 2021 byla žalobci dána možnost seznámit se s podklady rozhodnutí, vyjádřit se k nim, navrhnout další podklady rozhodnutí či vyjádřit námitky proti zdrojům informací a způsobu jejich využití. Žalobce předložil fotografie, prokazující, že sloužil v armádě. Další doplnění podkladů nenavrl a další skutečnosti neuvedl.

8. Následně dne 21. 9. 2021 rozhodl žalovaný napadeným rozhodnutím. Správní orgán zjistil, že žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany je již druhou v pořadí, provedl tedy srovnání tvrzení v nynější a v předchozí žádosti o mezinárodní ochranu a dospěl k závěru, že žalobce uvádí totožné motivy svého odchodu z vlasti a zároveň neuvedl žádné nové skutečnosti, které nebyly bez zavinění žalobce předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím řízení a které svědčí o tom, že by žalobce mohl být vystaven pronásledování z azylově relevantních důvodů nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a zákona o azylu. Zároveň uzavřel, že od doby, co byla meritorně posuzována předchozí žádost žalobce, nedošlo v Marockém království k žádné změně, která by mohla představovat novou skutečnost ve smyslu § 11a odst. 1 písm. b) zákona o azylu.

Posouzení věci krajským soudem

9. Krajský soud přezkoumal v mezích žalobních bodů [§ 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)] napadené rozhodnutí, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
10. Soud připomíná, že ve věci již jednou rozhodl, a to rozsudkem ze dne 14. 4. 2023, kterým žalobu zamítl. Tento rozsudek byl však ke kasační stížnosti žalobce zrušen rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 7. 2023, č. j. 7 Azs 111/2023-41, když NSS vytkl krajskému soudu zejména, že zcela opomněl vypořádat žalobní bod, v rámci kterého žalobce uváděl, že nebyl žalovaným poučen o důsledcích spojených s opakovanou žádostí o udělení mezinárodní ochrany.
11. Krajský soud se tedy v dalším řízení nejprve zaměřil na vypořádání uvedeného žalobního bodu, přičemž jej shledal důvodný.
12. Podle § 10 odst. 1 zákona o azylu, v rozhodném znění, žadatel o udělení mezinárodní ochrany je povinen se na písemnou výzvu ministerstva doručitou nejméně 2 pracovní dny předem dostavit k poskytnutí údajů k podané žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Ministerstvo žadatele o udělení mezinárodní ochrany vyzve k poskytnutí údajů k podané žádosti o udělení mezinárodní ochrany bez zbytečného odkladu po podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Ve výzvě ministerstvo žadatele o udělení mezinárodní ochrany písemně poučí v mateřském jazyce nebo v jazyce, ve kterém je schopen se dorozumět, o právech a povinnostech žadatele o udělení mezinárodní ochrany včetně důsledků výslovného nebo mlčky učiněného zpětvzetí žádosti o udělení mezinárodní ochrany a právu kdykoliv se obrátit se žádostí o pomoc na osobu zabývající se poskytováním právní pomoci nebo ochranou zájmů uprchlíků a na Úřad Vysokého komisaře Organizace spojených národů pro uprchlíky (dále jen „Úřad Vysokého komisaře“). Ministerstvo rovněž poučí žadatele o udělení mezinárodní ochrany o možnosti požádat o informace týkající se průběhu řízení o udělení mezinárodní ochrany, které se vztahují k osobní situaci žadatele o udělení mezinárodní ochrany. Nelze-li poučení uvést ve výzvě, poučí ministerstvo písemně žadatele o udělení mezinárodní ochrany v přiměřené lhůtě, nejpozději do 15 dnů ode dne poskytnutí údajů k podané žádosti o udělení mezinárodní ochrany.
13. Žalobce v průběhu soudního řízení ke své žalobní námitce, že nebyl poučen o průběhu řízení o opakované žádosti, doplnil, že nebyl poučen o důsledcích svého jednání v rámci opakované žádosti. Pokud byla soudem provedena k důkazu listina obsahující předmětné poučení, namítal žalobce, že z této listiny není zřejmé, že by se žalobci takové poučení dostalo.

14. Žalovaný trval na tom, že žalobce byl poučen, což podle žalovaného vyplývá ze správního spisu, kdy na straně 2 spisu stvrdil, že obdržel poučení, které se žadatelům předává v příslušné jazykové mutaci. Namítl dále, že žalobce v průběhu řízení neuváděl žádné výtky, že by se mu nedostalo poučení.
15. Krajský soud poté, co ověřil, že na straně 2 správního spisu je uvedeno, že žalobce převzal poučení žadatele o mezinárodní ochranu a nachází se tam také jeho podpis, dospěl k závěru, že s ohledem na tvrzení žalobce nelze z uvedeného dovodit, zda žalobce skutečně obdržel poučení, resp., zda byl poučen o právech a povinnostech žadatele o mezinárodní ochranu ve smyslu § 10 odst. 1 zákona o azylu. Krajský soud proto přistoupil k výsledku svědkyně, pracovnice Příjímacího střediska Zastávka, která podle údajů na straně 2 správního spisu měla žalobci předmětné poučení v písemné podobě předat.
16. Svědkyně S. T. při svém výsledku v rámci ústního jednání dne 30. 10. 2023 uvedla, že pracuje od roku 2007 jako administrativní pracovnice u OAMP MV ČR v Zastávce u Brna; k její práci patří zapsat všechny příchozí žadatele do systému, podle potřeby se zajišťuje tlumočnick a v návaznosti na to se žadateli předává poučení s výzvou k poskytnutí údajů k žádosti. U těchto úkonů se nezjišťuje, jestli účastník umí číst nebo psát, to se zjišťuje až v rámci pohovoru. Na žalobce a jeho případ si nevzpomíná. Nemůže na 100 % říci, že žalobci předala předmětné poučení a že si jej převzal, nicméně vždy se všechny listiny včetně poučení secvaknou a účastníkům se takto předávají. Při předávání listin není přítomen tlumočnick. S žadateli komunikuje nejčastěji v angličtině, kdy se snaží vysvětlit základní informace při předávání listin o tom, co je vlastně čeká.
17. Krajský soud po provedeném dokazování musí uzavřít, že v řízení nebylo prokázáno, zda bylo žalobci předáno poučení o jeho právech a povinnostech jako žadatele o mezinárodní ochranu při podání žádosti, či že by mu bylo poskytnuto poučení jiným způsobem.
18. Irelevantní v tomto ohledu je úvaha žalovaného, že žalobce v průběhu správního řízení ničeho stran nedostatku poučení nenamítal. Podstatné pro rozhodnutí ve věci totiž je, že uvedenou skutečnost namítá žalobce v žalobě.
19. Zbývá tedy posoudit, jaký vliv má uvedený závěr soudu na zákonnost napadeného rozhodnutí.
20. Jak vyplývá ze shora citovaného § 10 odst. 1 zákona o azylu, je povinností žalovaného poskytnout žadateli o mezinárodní ochranu poučení o jeho právech a povinnostech; v to lze jistě podřadit také poučení o průběhu řízení o opakované žádosti o mezinárodní ochranu, resp. o posuzování její přípustnosti s ohledem na existenci nových skutečností či zjištění ve smyslu § 11a odst. 1 zákona o azylu. Jestliže žalovaný žadatele o mezinárodní ochranu, jenž podal opakovanou žádost, o uvedeném nepoučí, zatíží řízení podstatnou vadou, která může mít vliv na zákonnost následného rozhodnutí. Tak je tomu i v projednávané věci.
21. K tomu je třeba dodat, že žalobce u ústního jednání dne 30. 10. 2023 k dotazu soudu sdělil, že umí pouze „trochu číst a trochu psát“ v arabštině a francouzštině. Je tedy zřejmé, že za situace, kdy tato okolnost nebyla ani zjišťována před tím, než mělo být podle žalovaného žalobci předáno poučení v písemné formě, by i případně prokázané předání poučení nevedlo k závěru, že žalovaný žalobce skutečně ve smyslu § 10 odst. 1 zákona o azylu poučil.
22. Nad rámec uvedeného se nelze než pozastavit nad praxí žalovaného při poskytování zákonného poučení žadatelům o mezinárodní ochranu. Jak bylo zjištěno, alespoň

v Přijímacím středisku Zastávka, probíhá proces s žadatelem po jeho příchodu tak, že se mu pouze předají listiny mj. obsahující poučení v příslušné jazykové mutaci, avšak nikdo v tu chvíli ani nezjišťuje, zda žadatel umí číst a psát, příp. v jakém jazyce. Takto nastavený proces má, jak je vidno na projednávané věci, zcela zjevné deficity.

Závěr a náklady řízení

23. Krajský soud tedy z uvedených důvodů napadené rozhodnutí pro vady řízení zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení, ve kterém tento bude vázán právním názorem uvedeným v tomto rozsudku ve smyslu § 78 odst. 5 s. ř. s. V dalším řízení žalovaný žalobce nejprve opětovně procesně přijatelným způsobem poučí ve smyslu § 10 odst. 1 zákona o azylu o jeho právech a povinnostech, včetně poučení o průběhu řízení o opakované žádosti o mezinárodní ochranu. V návaznosti na toto poučení poskytne žalovaný žalobci prostor pro sdělení důvodů, pro které žádá o mezinárodní ochranu. Až v závislosti na reakci žalobce přistoupí žalovaný opětovně k přezkoumání přípustnosti opakované žádosti.
24. Jelikož shledal krajský soud důvodnou žalobní námitku absence poučení žalobce o jeho právech a povinnostech žalovaným, nezabýval se ostatními žalobními námitkami, neboť při existenci zjištěné vady řízení je jejich vypořádání zcela předčasné.
25. O náhradě nákladů řízení mezi žalobcem a žalovaným bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., neboť žalobce byl v řízení procesně úspěšný a vzniklo mu tak vůči žalovanému právo na náhradu nákladů řízení. Náklady žalobce tvoří:

Náklady právního zastoupení advokátem

- odměna advokáta za zastupování
v řízení ve výši 3 100 Kč / úkon při
těchto úkonech právní služby: § 7, § 9 odst. 4 písm.
d)
1) příprava a převzetí věci v řízení o
kasační stížnosti vyhl. č. 177/1996 Sb.
2) příprava a převzetí věci v řízení o
žalobě
3) 2 x účast u ústních jednání 12 400 Kč
- paušální náhrada hotových výdajů
advokáta ve výši 300 Kč / úkon § 13 odst. 4
při shora uvedených úkonech právní vyhl. č. 177/1996 Sb. 1 200 Kč
pomoci

Celkem včetně DPH 21 %

16 456 Kč

Soud uložil žalovanému zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení uvedenou částku, a to dle § 64 s. ř. s. ve spojení s § 149 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších změn a doplnění k rukám advokáta, který žalobce v řízení zastupoval. Vzhledem k odlišné úpravě s. ř. s. a o. s. ř., týkající se nabytí právní moci rozhodnutí (srov. § 54 odst. 5 s. ř. s., § 159, § 160 odst. 1 o. s. ř.), uložil soud žalovanému povinnost zaplatit náhradu nákladů řízení ve lhůtě 30 dnů od právní moci rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu správnímu soudu.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné soudní rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

Ostrava 6. listopadu 2023

JUDr. Petr Hlušík, Ph. D.
samosoudce